

„La France Libre“ ve svém čísle z 15. července 1942 uveřejňuje již druhou studii o procesu v Římu v článku „Včerejší porážka, poučení pro dnešek“, který se zabývá říomským procesem výlučně s vojenského hlediska. Autor není uveden. Vojenské otázky, projednáváné v říomském procesu, zasluhují velmi pozorného studia. Omyly Francie, k nimž došlo i u jiných demokratických států, mohou být poučením v nynější době a pro budoucnost.

Z průběhu celého procesu je jasno, že není pravdivé tvrzení, že Francie nic nečinila pro přípravu války a že francouzská armáda dobře nebojovala. Francie započala s přípravou války příliš pozdě a její úsilí v přípravě nebylo úměrné úsilí nepřítelů.

Odvalha vojáků byla ochromena vadnou organizací a zastaralou taktikou. Francie není jedinou zemí, která vyčkávala s mobilisací svého průmyslu na první dělový výstřel a její hlavní štáb nepochopil vojenskou revoluci, vyvolanou hromadným použitím tanků a letounů.

Autor ve své studii rozdělil celý soubor vojenských otázek ve tři části a to : Přípravy, omyly a poznatky, vojsko.

Přípravy.

Proces byl rozdělen na dvě části, z nichž první pozůstávala z výsledku obžalovaných, druhá z výpovědí svědků. V obou částech měla největší význam otázka materiálu. Šlo hlavně o zjištění, do jaké míry byla francouzská armáda vybavena materiálem, který by jí dovolil čelit Němcům.

Údaje o počtu materiálu existujícího, anebo použitého, vyvolaly živou diskusi mezi obžalobou a obhajobou.

Uvádíme z článku údaje, týkající se jen důležitějšího materiálu :

Pušky.

Podle obžaloby hlavní štáb stanovil potřebu nových pušek (vz. 36, ráže 7,5 mm) počtem 800.000. Objednáno bylo 157.000. K 2. září 1939 bylo jich 81.000. Podle údajů býv. ministerského předsedy Daladiera, bylo v uvedeném datu 101.000 pušek a tento počet vzrostl na 208.000 v dubnu 1940.

To znamená v každém případě, že velká část armády byla vyzbrojena starou puškou, užívanou již v poslední válce.

Protitanková děla.

Potřeba 25 mm protitankových děl byla stanovena počtem 8.000. Objednáno bylo 5.870, z toho bylo dodáno 3.800 k 1. září 1939.

Podle M. Daladier měla franc. armáda v květnu 1940 kolem 6.000 děl 25 mm, 1.500 protitankových děl posíčních a 1.200 děl 47 mm.

Tanky.

Generální prokurátor potvrdil, že v době zahájení německé ofensivy franc. armáda měla 3.160 tanků, z toho 293 v Africe a Levantě. M. Daladier udává počet tanků číslem 3.500, nepočítaje 500 obrněných aut.

Dělostřelectvo.

V r. 1939-1940 franc. armáda byla vyzbrojena děly téchže vzorů jako v poslední válce. 75 mm polní děla byla sice zdokonalena, měla však menší donosnost, než polní děla německá.

Podle výpovědi M. Daladiera Francie měla 8.486 hrubých těžkých děl a 850 děl ráže 220 mm.

Protiletadlová obrana.

V materiálu protiletadlové obrany byl velký nedostatek. Général Mareseaux udal, že na počátku války bylo ve službě 228 autokanonů a 75 mm a 110 děl 75 mm točených. Bylo zapotřebí 7.000 děl, místo 600, které byly ve službě.

Teritoriální protiletadlová obrana měla 1250 děl 75 mm, 24 námořních děl 90 mm, 42 děl švédské výroby, 250 děl 25 mm. Potřeba byla odhadnuta na 9.500 děl. Třeba však podotknouti, že tento odhad není totožný s tím, který byl uveden ve výbrojním plánu z r. 1936, nýbrž byl stanoven dodatečně generálním inspektorem protiletadlové obrany.

Lectectvo.

Otázka letectva byla zvlášť složitá, poněvadž je důležité činiti rozdíl mezi letouny moderními a zastaralými, mezi letouny 1. linie a celkovým počtem letounů u armády. (V boji, v zálohách, ve skladištích a parcích.)

Podle historického pojednání o bitvě o Francii, uveřejněného v *Temps* v listopadu 1940, francouzské letectvo skutečně dis-

ponoval jen 420 stihacími a 100 bombardovacími letouny, z nich 64 bylo nočních.

K těmto číslům se dospělo tak, že od celkového počtu letounů byly odečteny ty, které nemohly být v této době použity z různých důvodů, dále letouny již vyzbrojené v zápolních základnách před odesláním k armádě.

Počty, uvedené předsedou soudu, byly k 1. září 1939: 510 stihacích letounů, z toho 442 moderních, 390 bombardovacích, z nich žádný moderní.

Vyzbrojení franc. armády v porovnání s německou:

Nepoměr mezi ozbrojením francouzským a německým je samozřejmě zdrcující. Počet divisí nebyl příliš rozdílný, poněvadž proti 130-140 německým divisím stálo 100 divisí francouzských (15 divisí bylo rozptýleno v zámoří). K nim třeba připočísti 12 divisí anglických a nejméně 25 divisí belgických a holandských, avšak holandská armáda kapitulovala již v prvních dnech války. Kromě toho měla franc. armáda 13 divisí t. zv. pevnostních, které nebyly schopny manévru a 20 divisí první a druhé zálohy, složené z větší části z mužstva starších ročníků a nedostatečně vyzbrojených materiálem. I v případě, že počítám všechny divise existující na papíře a předpokládáme-li, že divise francouzské, anglické, belgické a holandské tvoří jednotnou armádu (ačkoliv nebylo předem nic připraveno pro jejich spolupráci), zůstává velký nepoměr ve skutečné síle, palběné mohutnosti a moderních zbraních.

Všimněme si dvou útočných zbraní tanku a letectva, jímž Němci hlavně vděčí za své úspěchy:

Podle svědectví generála Kellera, 2.800 francouzských tanků, z toho 2.300 moderních, muselo čelit náporu 6.000-7.000 německých tanků. Poměr je přibližně 1:2.

Francouzské letectvo mělo k 10. květnu 1940 1.700 letounů, z toho 1.300 moderních. Podle *Neue Züricher Zeitung* mělo anglické letectvo umístěné ve Francii 130 stihacích letounů. Dále bylo zasazeno do bitvy 500 anglických bombardovacích letounů. Letectvo belgické a holandské bylo téměř zničeno již prvního dne. Němci zasáhli do bitvy 5-6.000 letounů. K této podřadnosti útočných zbraní třeba ještě přidati nedostatek nejpotřebnějších zbraní obranných. Kulomet 13,2 mm zdaleka neodpovídal požadavkům obrany proti moderním letounům. Děla 25 mm, která se osvědčila, bylo velmi málo.

Pokud jde o děla 90 mm, které jediné

mohlo působiti do vysokých výšek, bylo jich v r. 1940 jen několik baterií. Aby jich mohlo být použito pro obranu Paříže, bylo třeba vzít část ze zásob válečného námořnictva a část byla vypůjčena od Angličanů.

Francouzská armáda, špatně chráněná svým letectvem proti Luftwaffe, neměla potřebných zbraní, aby chránila sama sebe.

Proti tankům disponovala franc. armáda od 5.000 do 6.000 protitankových děl 25 mm a asi 1.000 děl 47 mm.

Děla 25 mm proti těžkým německým tankům byla účinná jen na velmi krátké vzdálenosti. Jen několik divisí bylo vyzbrojeno dělem 47 mm. U četných divisí výbava v 25 mm dělech nebyla úplná. Na Somě bylo třeba improvizovati protitankovou obranu za použití 75 mm děl.

Rovněž byl velký nedostatek min, které se osvědčily jako velmi účinný prostředek proti tankům. Bylo k dispozici pouze 480.000 min, tedy velmi málo, uváží-li se, že na 1 km je jich zapotřebí asi 1.500.

Kromě toho některé divise neznaly těchto min a špatně ovládaly techniku jejich použití.

Výzbrojní plán a jeho provedení.

Aby nebyla dotčena odpovědnost ministrů války před r. 1936 a zvláště maršála Pétaina, obžaloba vzala jako východisko r. 1936. Toto rozhodnutí mohlo být odůvodněno tím, že rokem 1936 nastalo období prvního vážného úsilí ve zbrojení.

V r. 1934 byly úvěry na nákup válečného materiálu sníženy maršálem Pétainem ze 600 na 400 milionů. Podle výpovědi M. Daladiera byla v tomto roce zadána pouze objednávka 7 moderních tanků, 130 obrněných aut a asi 180 protitankových děl. 27. října první program představující částku 4 miliardy 600 milionů byl schválen oběma sněmovnami, ale v roce 1935 a 1936 měla být vydána pouze polovina této částky, tedy asi 1 miliarda na rok. Tento program byl nahrazen novým z r. 1936, který počítal s vydáním 14 miliard na modernizaci materiálu v období 4 let. (Do této částky jsou započteny jen úvěry pro materiál pozemní armády. Pro celkový vojenský rozpočet Francie bylo by třeba vzít v úvahu řádný rozpočet min. války, letectví, vál. námořnictva a kolonií a dotatečně mimořádné úvěry odhlasované parlamentem v r. 1936 a 1939 na opevnování, průmyslovou mobilisaci, letectvo a válečné námořnictvo.)

8. 7/42
Při procesu vodítkem pro zjištění nedostatků byly počty materiálu předvídané tímto plánem.

General Hering, jeden z neobjektivnějších svědků, zhodnotil rozsah nedostatků tímto způsobem:

1/4 pro tanky, 1/3 pro protitanková děla 25 mm (M. Daladier snižuje tento poměr na 1/4) 1/2 pro děla 47, 1/4 pro 105 mm houfnice a 1/3 pro 105 mm děla.

Tento plán, který měl být dokončen koncem r. 1940, nemohl být úplně proveden v září 1939, ani v květnu 1940. Může se namítnouti, že při dodávkách určitých zbraní došlo ku zpoždění, ale čísla, která byla uvedena, dokazují, že francouzská podřadnost by nemohla být napravena, ani citelně zmenšena v případě, že by tři čtvrtiny moderního materiálu objednávaného v rámci plánu z r. 1936 byly dodány do 1. ledna 1940.

Pro letectvo byl směrodatný plán „V“ z března 1938, rozpočtený na 3 roky. Podle obžaloby z plánu „V“ vyšlo před 1. zářím 1939 z továren 1.470 letounů, 1.241 jich bylo převzato leteckou armádou.

Program pro stihací letectvo byl do značné míry dodržen. U bombardovacího letectva došlo k velkému zpoždění pro obtíže, které nastaly při seriové výrobě prototypů (Cdev 45, Amiot 340), kdy bylo zjištěno, že z vyrobených letounů je 20% vadných.

V prvních měsících r. 1940 bylo vyrobeno 300 letounů měsíčně. Bombardovací letouny v tuto dobu teprve počaly vycházeti z továren.

Vážné obvinění bylo vzneseno M. Daladier a Guy La Chambre proti hlavnímu štábu, že byla použita jen část materiálu jsoucího k dispozici a že zbytek byl uložen ve skladištích, takže padl do rukou Němcům v úplně novém stavu.

Dva svědci potvrdili, že k případům tohoto druhu mohlo dojít.

Generál Hureault prohlásil, že optický materiál dostačující na vybavení 25 divísi zůstal ve skladu v St. Denis. Generální intendant Bernard uznal, že na počátku války byl velký nedostatek výstroje a potvrdil, že počátkem r. 1940 nedostatek byl vyrovnán. Zásobování oděvem bylo vadné. Některé jednotky měly více, než předepsanou výbavu, některé méně. Velitelé ústředních skladů činili všemožné obtíže při vydávání výstroje. M. Daladier rovněž tvrdil,

že 450 protitankových 25 mm děl zůstalo ve skladištích. I když toto tvrzení nebylo prokázáno žádným důkazem, nasvědčují tomu nepřímo oficiální údaje. Divise byly vybaveny buď 40 anebo 52 protitankovými děly. Bylo-li 7000 protitankových děl (6000 ráže 25 mm a 1000 ráže 47 mm), postačily na vyzbrojení 115 franc. divísi. Viktor Vinde, korespondent jednoho švédského časopisu v Paříži, rovněž tvrdí na základě něm. pramene, že ve skladu v Bourges byla sta nepoužitých děl 47 mm.

Pokud jde o tanky, generál Keller rozhodně odmítl, že byly nové tanky zničeny, anebo vydány Němcům aniž by byly použity.

500 tanků v Gien byly tanky staré, opotřebované, anebo v opravě.

V Bazas spáleno 20 tanků, které vyšly z továrny nezaježděné a byly dány jedné polské divísi. Pokud jde o letectvo, bylo zjištěno z prohlášení generále Vuillemin, že letecká armáda měla ku konci tažení tolik letounů, snad ještě více, než na počátku války. Nestalo se to však proto, že nebylo plně využito malopčetných letek. Některé z nich ztratily až na 200% svého létajícího personálu. Letectvo bylo rozptýleno na všech frontách a na celém území pro obranu měst. Nebylo tudíž hromadně zasazeno ku podpoře pozemních operací, jako německé letectvo, organizované pro útočné operace a vycvičené pro spolupráci s Reichswehr. Kromě toho pro každý letoun v linii bývá zpravidla 1 letoun v záloze. V době německého útoku některé letky, zvláště bombardovací, byly v týlu, za účelem reorganizace. Konečně na jaře 1940 vycházelo z továren několik set letounů měsíčně a rovněž počaly docházeti letouny objednané v Spoj. Státech.

Je tudíž vysvětlitelné, že franc. letecká armáda, která ztratila v několika týdnech nejméně čtvrtinu svého létajícího personálu, zachovala si nehledě na ztráty tolik letounů, jako měla na počátku války.

Guy La Chambre tvrdil, že při průměří v neobsazené Francii bylo 4.200 letounů, z čehož 1.700 první linie. To ukazuje v případě, že, i kdyby tento počet nebyl zcela správný, franc. letectvo přepravené do Afriky, by představovalo ještě důležitou sílu.

Úplné jasno o těchto věcech bude zjednáno jen tehdy, bude-li tento proces veden ještě jednou svobodně.

Byl materiál uskladněn, místo toho, aby byl vydán jednotkám? Je-li tomu tak, stalo

5.7/42
se tak proto, že velitelé skladů a parků snažili se udržeti materiál a nevydávati jej, dokud nebyla splněna administrativní nařízení. Nebylo toto jednání zradou?

Generál Hering v Řiomu se důrazně ohradil proti obžalobě, podle níž armáda a francouzský národ neučinily nic pro přípravu války.

Generál Hering tvrdí, že počínaje r. 1936 se pracovalo mnoho, bylo však zpoždění a nedostatečnost v přípravě.

M. Daladier správně poukázal na to, že nebylo hlavní věci odhlasovati úvěry, nýbrž získati za peníze zbraně, t.j. najíti stroje a pracovní síly.

Franc. válečný průmysl, který v r. 1936 postačil jen na dodávky v hodnotě 1 miliardy ročně, byl rozšířen tak, aby dodal třikrát více. Zároveň bylo věnováno 6 miliard na přípravu válečného průmyslu. Tyto údaje svědčí o vyzbrojovacím úsilí, prováděném od r. 1936 do r. 1939 v rámci mírového hospodářství. Tyto rovněž dokazují, že mobilisace průmyslu, právě tak jako lidí, započala až prvního dne války. Toto pojetí, existující u všech států před r. 1914, ukázalo se chybným v důsledku nazistické politiky a podmínek moderní války. Nepřímý důkaz, jak byl veliký rozdíl v přípravě průmyslové mobilisace, vysvětluje z těchto údajů generál Kellera:

Německá výroba tanků za války byla dvojnásobkem mírové výroby. Franc. výroba v prvních měsících války byla sedminásobkem mírové výroby.

V několika týdnech bitvy o Francii vyšlo z továren několik set tanků. Právě tak tomu bylo s ostatním válečným materiálem i letouny, které počaly vycházeti ve velkých seriích. Bylo třeba 6 měsíců více a vše by se změnilo. Obžaloba rovněž poukázala na to, že sociální zmatky z r. 1936 a sestát-nění válečného průmyslu byly jednou z příčin zpoždění výzbrojního programu. Obžalovaní popřeli, že sestátnění průmyslu mělo za následek zmenšení výroby a v případech, že k tomu došlo, přičítají vinu majitelům továren Brandt a Schneider, kteří úmyslně sabotovali výrobu v továrnách zabraných státem. Plukovník Perré, jeden ze svědků vypověděl, že stávky a snížené pracovní doby způsobily opoždění výzbrojního programu o 6 měsíců.

Nedá se popřít, že 40ti hodinový pracovní týden byl nevhodným opatřením přihlížející k mezinárodní situaci a naléhavé potřebě

vyzbrojení. Rovněž třeba přiznati, že sociální nepokoje měly vliv na zpomalení výroby. Avšak je těžko přijmouti tvrzení, že zpoždění tím způsobené činí 6 měsíců, poněvadž tato doba neodpovídá počtu hodin ztravených stávkami a zavedením 40ti hodinového prac. týdne.

Francouzské prototypy existovaly pro větší část výzbroje. Vyrovnaly se prototypům cizím a často je i předčily. I francouzský letecký průmysl měl dosti inženýrů schopných tvořiti. Výrobní možnosti průmyslu byly citelně zmenšeny v důsledku hospodářské krise v r. 1930, kdy investice téměř přestaly a strojířský materiál sestral.

Francie musela nakupovati tovární stroje v Americe a v Německu, poněvadž sama jich vyráběla velmi málo.

Technika výroby ve velkých seriích nebyla ve Francii na takové výši, jako ve Spoj. Státech a v Německu.

V případě, že by Francie měla čas, mohla by v této válce organizovati rozsáhlou válečnou výrobu obdobně jako v poslední. To dokazují výsledky dosažené v době katastrofy. Špatná organizace mohla způsobiti v některé továrně určité zpoždění, ale hlavní příčinou velkých zpoždění byla vadná státní administrativa i úspěšná průmyslová mobilisace vyžaduje zásah státu v otázkách týkajících se přidělu surovin, rozdělení objednávek a řízení součinnosti ve výrobě. Musí býti včas připravena, poněvadž improvisace je velmi obtížná. Až do vypovězení války Francie neměla ministerstva válečné výroby. Výroba materiálu závisela od různých ministerstev, z nichž každé jednalo samostatně ve svém oboru, bez celkového společného plánu a určení přednostního práva a naléhavosti. Když po září 1939 došlo ku zřízení ministerstva výzbroje a veškeré hospodářství bylo zmobilisováno, i tehdy bylo třeba ve značné míře improvizovati. Mnoho miliard bylo vynaloženo na tuto mobilisaci, na vytvoření zásob a budování nových továren.

Povolání tisíců továrních specialistů do vojenské služby byl omyl, který způsobil desorganizaci v četných továrnách. Výroba tím byla zpomalená v prvních dvou nebo třech měsících.

I jinak výsledky nebyly z počátku uspokojivé. Různé druhy výroby nebyly sladěny a stávalo se, že vyrobeným letounům scházela buď vrtule, nebo podvozek, nebo výzbroj, poněvadž továrny vyrábějící tyto součástky měly zpoždění.

Organisace ministerstva války na druhé straně byla zastaralá, těžkopádná a neúčelná. Ministerstvo bylo rozděleno na 12 ředitelství (directions), která na sebe vzájemně nevražila. Některé zbraně byly současně závislé na několika ředitelstvech. Jak potom mohlo být pohliženo na tanky rozdělené mezi ředitelství pěchoty, jezdeckta a dělostřelectva jako na zbraň způsobitou samostatné akce?

Technické služby jednaly do nekonečna o určitém prototypu, aniž by se dohodly a velmi často byl ztracen drahocenný čas tím, že byly požadovány dodatečně změny. Byrokratická obrana ztěžovala zavedení každé technické novinky. Firma Somma navrhla v r. 1936 vzor tanku vyzbrojeného dělem 75 mm. Němci tento tank úspěšně použili za operací v Lybii). Plány na dělo s motorovým podvozkem (canon automateur) byl zkoušen technickými službami ministerstva války po celý rok, aniž došlo k rozhodnutí. Teprve za války, před bitvou o Francii, plukovník Piquedart, již zoufalý takovým zpožděním, učinil objednávku na vlastní odpovědnost. Bylo možno vyrobti jen 70 děl. Jedna baterie těchto děl zničila v několika dnech na úzkém úseku 28 německých tanků.

Francie, často vedoucí v prototypch, odpadala zpožděním při výrobě. Moderní vyrobené zbraně byly nevhodně použity v rámci zastaralé doktriny. O tancích byl názor, že nemohou bojovat samostatně, ale místo toho, aby byla motorisována pěchota a dělostřelectvo pro umožnění spolupráce s tanky, byl manévř tanků přizpůsoben rychlosti pohybu pěchoty.

Protiletadlové obrany téměř nebylo, poněvadž scházel jednak materiál, který nebyl včas dodán, dále proto, že rozhodnutí obnoviti a rozmnožiti protiletadlový materiál bylo učiněno příliš pozdě.

Protiletadlové dělo 25 mm pro palbu v nízkých výškách bylo známo již léta a některé cizí vlády je ve Francii objednály. Ministerstvo války učinilo objednávku pozdě. Všude byly nedostatky zvláště u letectva.

K první základní chybě došlo v r. 1934, když generál Denain dal odhlasovati program 1000 letounů, ale rozdělil objednávku na malé části, aniž by se staral o vytvoření průmyslu způsobilého seriové výroby.

Když tento program byl rozšířen na 1500, letouny z původního programu, v jejichž výrobě se pokračovalo, byly již zastaralé. V r. 1937 byly úvěry na letectvo podstatně

sníženy a ještě téhož roku „Nejvyšší rada obrany státu“ zamítla návrh na sesílení letecké armády.

S účinnějším budováním moderních tanků bylo započato teprve v r. 1938 a potřebné stroje byly nakoupeny v cizině.

Plán „V“ z r. 1938, který počítal s 2700 letouny 1. linie nebyl a nemohl být ukončen r. 1940, poněvadž byl rozpočten na 3 roky.

Došlo rovněž ku zpoždění pro dlouhé administrativní jednání, pro obtíže při seriové výrobě některých typů a konečně proto, že technické služby prováděly stále nové úpravy na prototypch.

To vše vedlo ku katastrofě v r. 1940, kdy 10. května mělo franc. letectvo v linii pouze 140 bombardovacích letounů.

Stíhací letouny Morane a Curtiss nebyly tak rychlé a tak dobře vyzbrojeny, jako Messerschmitt 109. Dewoitine 520 přicházely právě k letkám. Francie, mající tak významný podíl v rozvoji letectva a která byla až do r. 1938 vedoucí v prototypch, šla do největší bitvy s letouny řízenými elitními posádkami, ale příliš málo početnými. Je velmi těžké vysvětliti několika slovy výsledky činnosti ztrnulé byrokracie. Tato stavěla se nepřátelsky proti každému vnějšímu zásahu, jakékoliv kontrole civilní. Neměla rychlosti ani výkonnosti, poněvadž příliš centralisovala a rozptylovala moc rozhodování. Obavy před odpovědností byly další příčinou obrny.

Autor uvádí v závěru k 1. části, že svoji studii omezil jen na rámce římského procesu a poukázal nelostně na všechny chyby Francie, aniž by přihlížel k jiným stěžejním okolnostem, které tyto chyby vysvětlují a činí je méně těžkými.

Poukazuje dále na to, že musí být stále zdůrazňováno, že Francie mezi demokratiemi vyvinula největší úsilí. Zmobilisovala 115 divísi a válečné loďstvo, které bylo druhým v Evropě. Neudělala více z toho důvodu, poněvadž věřila, že pod ochranou Maginotovy linie bude mít čas pro dokončení příprav.

Francie nepředvíдалa v posledních letech období mezi oběma válkami.

Byly ji však často vyčítány snahy pro zvýšení její bezpečnosti.

V době, kdy Francie morálně odzbrojila, řídicí kruhy v Německu, pod ochrannou maskou výmarské republiky, zachovávaly nedotčenou vůli po pomstě a výboji.

2. 7/42
Německo využilo svého mohutného průmyslu, který ještě rozšířilo úvěry velkomyslně mu poskytnutými cizinou v r. 1920-1930.

Nedostatečná opatření učiněná po odzbrojení Německa, obrátila se proti spojencům, poněvadž jich Německo účelně využilo při budování své branné moci. Zřízení nájemné armády umožnilo Německu vytvoření velmi dobrých kádru. Zničení starého materiálu přimělo Německo k zavedení nového a moderního, který předčil materiál francouzský používaný od poslední války.

Zatím, co Německo hledalo a organizovalo prostředky pro útočnou a rozhodnou válku, mírumilovná Francie hledala svoji bezpečnost v obranných způsobech. Avšak i v případě, že Francie neučinila vše co měla, musí i ti nejpršnější kritikové uznati, že spojenci žádali od ní více, než byly její možnosti. Je-li dnes prokázáno, že Francie sama nestačí na vyrovnání zdrcující moci pruského militarismu, ukázaly události od r. 1940, že evropská rovnováha bez Francie není možná.

(Pokračování v příštím čísle.)

Výchova a školení důstojníků

(Studie přináší mnohé cenné náměty, jímž nutno věnovati již nyní nejbližší pozornost, studium a přípravu. Je to práce mladého důstojníka, odměněná v zinné soutěži. Tím více je nutno vyzvednouti, že autor se zabývá tak vážnými otázkami pro příští budování nové armády. Bylo by vítané, kdyby článek vyvolal diskusi. Hodnotně a věcně příspěvky vítáme. — Redakce.)

Význam aktivní složky důstojnického sboru.

Jako zdokonalení zbraní a jejich výběr pro správné použití, tak i hodnocení lidských schopností a jejich upotřebení na správném místě bylo v nynější válce rozvinuto do krajnosti. Důstojnický sbor moderní armády a hlavně jeho aktivní složka je orgánem, s jehož vyspělostí a pevností roste úspěch zbraní. Jeho dokonalost je přímo závislá na dvou složkách: výběru a stupni školení. Kam vede ustrnulost důstojnického sboru v mírové službě, nepružnost a pomalost myšlení — obsazování velitelských míst podle nevěcných vodítek (služebního nebo fyzického stáří) — ukázala nám tato válka na nesčetných příkladech.

Armáda není zaopatřovací ústav — nesmí býti jím ani v dobách hlubokého míru, a její velitelský aparát má se doplňovati z nejlepšího dorostu národa, kterému stát svěřuje to, co má nejdražší — životy občanů. Důstojnický sbor je a má býti vždy do určité míry kastou, ale ne vnějším označením, nebo výsadami společenského postavení, nýbrž vynikající úrovní svých schopností, respektovanou všemi složkami národa.

Aktivní složka důst. sboru je pověřena výstavbou armády, její výchovou a vedením za války. Promítneme-li si tyto úkoly do

moderní obrany státu, vidíme, jak lze těžko omeziti přípravu státu na válku jen na úzký pojem armády, nýbrž jak některý důmyslný mozek má za úkol sladiti téměř všechny složky státu k válečnému úsilí. Musí to býti vojenský mozek — dozírající na mírový vývoj celého národa, jeho přípravu pro nejtěžší chvíle, aby nebyl jednou velký spěch, nebo aby nebylo příliš pozdě. Těžké a složité úkoly pro aktivní důstojnický sbor vyžadují důkladného školení v širším rámci než dosud.

Předvýchova.

Platí nejen pro výchovu důstojnického dorostu, ale pro výchovu vojáka vůbec — je těžké vychovat vojáka v krátkém čase, není-li splněn předpoklad tradice a základní vojenské předvýchovy. Rodina a obecná škola má vychovati k pocitu státnosti, dát ideu a základy fyzické vyspělosti. Střední škola má bedlivě studovati žactvo po stránce výběru pro vojenské účely a vésti vojenskou předvýchovu tak, jak byla u nás zaváděna — a to — pouze v počátcích — v předposledním roce před Mnichovem. Je třeba si všimati dorostu, kdo z něho má schopnosti velet, vést, organizovat, je třeba cvičit postřeh, vésti k samostatnosti a kázni a usnadniti tak armádě výcvik nováčků. Učitelský sbor všech stupňů a typů škol má pěstovati v žactvu sebevědomí, pocit fyzické zdatnosti, duševní pružnost, vychovávat k brannosti a buditi zájem o vojenskou službu. Zde je velká příležitost pro uplatnění záložních důstojníků.

Vzpomínám si na svoji střední školu;